

28. VSETÍNSKÝ FILMOVÝ MARATON

kino Vatra Vsetín 10.–12. dubna 2026

Z JUGOSLÁVIE DO CHORVATSKA²

fk filmový
klub
vsetín

PROGRAM

Vážení a milí přátelé,

srdečně vás vítám na letošním ročníku Vsetínského filmového maratonu. Je skvělé, že jste opět tady a můžete s námi prožít filmový víkend v příjemné atmosféře vsetínského kina Vatra. Věřím také, že se u nás bude líbit i divákům, kteří přijeli poprvé.

Podobně jako postava v naší filmové znělce letošního VFM se chceme podívat do minulosti, do hlubin chorvatské kinematografie. Objevili jsme v ní dosud v Česku neznámé filmy, o nichž si myslíme, že je třeba, aby je náš divák viděl.

Velkou inspirací k hlavní dramaturgické linii byl pro nás Rajko Grlić. Na festivalu, který před lety založil v malém chorvatském městě Motovunu, vždy představoval festivalovému publiku (tvořenému spíše mladšími diváky) filmy zapomenutých režisérů chorvatské kinematografie. Festival dosáhl více než desetiletou tradici. Dramaturgie festivalu v něm rozhodně nepominula tři významné filmařské osobnosti: Branka Bauera, Vatroslava Mimicu a Fadila Hadžiće.

Rajko Grlić jednou vzpomínal na dojetí, které prožil Branko Bauer. Ten byl ke konci svého života pozván na festival v Motovunu nejen jako významná režisérská osobnost Jugoslávie, ale i jako jeden ze zakladatelů tohoto festivalu. Své filmy tam publiku mohl představit osobně. Na mnohé z nich festivaloví diváci zapomněli nebo je nikdy neviděli.

Trochu s nadsázkou můžeme říct, že tento víkend se Vsetín stane takovým Motovunem. Představte si, že se foyer kina Vatra na chvíli promění v malé festivalové korzo. Sice bude chybět horké chorvatské počasí a modrá obloha, ale věřím, že nás místo chorvatského slunce bude hřát radost ze společného prožitku, když budeme diskutovat o viděných filmech, nebo se jen tak pozdravíme, prohodíme pár slov, usmějeme se na sebe a budeme spolu.

Užijte si pobyt ve Vsetíně a těším se na všechna další filmová setkání. A vy noví, kteří jste tu poprvé – přijďte nebo přijďte znovu!

Milan Kostelník – předseda vsetínského filmového klubu

Podruhé do stejné řeky

Letošní Vsetínský filmový maraton navazuje na loňský ročník, který přinesl široký průřez chorvatskou kinematografií druhé poloviny dvacátého století. Z plejády chorvatských filmařů, od kterých jste mohli vidět po jednom filmu, jsme letos vybrali tři režiséry. Jedná se o **Branka Bauera**, **Vatroslava Mimicu** a **Fadila Hadžiće**. S jejich tvorbou se budete moci seznámit podrobněji. Od každého promítneme tři až čtyři filmy.

Důvodem pro pomyslné opětovné vkročení do stejné řeky není jen skutečnost, že byl loňský ročník nejnavštěvovanějším od Covidu a třetím nejnavštěvovanějším vůbec. Svoji roli sehrálo také to, že jsme navázali velmi dobrý vztah s Chorvatskou Kinotékou.

Kopie většiny (devět ze čtrnácti) filmů v letošním programu jsme získali právě od Kinotéky. Některé jsou již plnohodnotně zdigitalizované. Jiné jsou kvalitním digitálním přepisem původních filmových kopií. Jisté je to, že těchto devět filmů budete moci vidět opravdu v nejlepší možné kvalitě, která je momentálně dostupná.

To, že páteř letošního programu tvoří snímky výše uvedených režisérů, souvisí s tím, že právě oni tři patří, navzdory tomu, že v Česku nejsou příliš známí, k nejvýznamnějším chorvatským filmařům druhé poloviny dvacátého století. Vzhledem k našemu dlouhodobému zaměření na mapování jugoslávské kinematografie byla jejich volba logická. Kde jinde než na Vsetíně byste se měli s jejich tvorbou seznámit?

V neposlední řadě bylo důležité také to, že velkou vstřícnost projeвили dědicové práv. Děkujeme tímto synovi Branka Bauera Zoranovi Bauerovi, manželce Fadila Hadžiće Elizabetě Kukić a synovi Vatroslava Mimici Sergiu Mimicovi za povolení k projekcím vybraných filmů.

Branko Bauer byl v loňském programu zastoupen dramatem *Tváří v tvář*, kritizujícím zneužívání moci v systému samosprávného socialismu. Filmem *Neohlížej se, synu* se Bauer vrací k období druhé světové války a jako jeden z prvních se jeho prostřednictvím odvážil připomenout velkou roli ustašovského hnutí v Nezávislém státu Chorvatsko. Ve snímku *Tři Anny* Bauer – ve stylu italského neorealismu – zobrazil život v tehdejší Jugoslávii z perspektivy chudých a nevzdělaných nižších vrstev. Kvůli tomu se film nedostal do jugoslávské distribuce a byl uložen na dlouhá desetiletí do trezoru. Bauer byl v rámci jugoslávské kinematografie také průkopníkem filmů pro mládež. Jeho film *Sivý racek* zobrazující dobrodružství party kluků na moři má potenciál zaujmout i současné mladé publikum a pro dospělé bude příjemným osvěžením mezi filmy, které se zabývají vážnějšími tématy.

Největším modernistou v kontextu chorvatské kinematografie dvacátého století byl nepochybně **Vatroslav Mimica**. Podle až hororově laděného dramatu *Událost*, kterou jste mohli vidět v rámci programu 27. ročníku, to ale nebylo úplně zřejmé. Za mimořádně

dobrou zprávu lze proto označit zařazení jeho celoevropsky ceněné modernistické trilogie skládající se z filmů *Prometheus z ostrova Viševice*, *Pondělí nebo úterý* a *Kajo, zabiju tě*. Protiváhu k těmto snímkům bude v programu tvořit Mimicův debut – melodrama *V bouři* inspirované tehdejším ve světě velmi oblíbeným žánrem.

Nejplodnějším chorvatským režisérem druhé poloviny dvacátého století byl **Fadil Hadžić**, který se v mnoha svých dílech pouštěl do otevřené kritiky společenských poměrů v Jugoslávii. K těmto filmům patří jak *Lov na jeleny*, který Hadžić zastupoval v loňském programu, tak snímky *Protest*, *Novinář* a *Velvyslanec*, jenž budou k vidění letos. Myslím si, že všechny jsou velmi nadčasové a určitě v nich naleznete mnohé paralely k současnému dění ve světě i v Česku. Trochu v jiném světle ukáže Hadžić satirická komedie *Dny plynou*, která je parafrází na Becketovo Čekání na Godota.

Ani v letošním ročníku jsme nezapomněli na tzv. českou školu v jugoslávském filmu. Tu představujeme průběžně již několik let. Příspěvkem k této snaze bude provokativní drama *Haloa* Lordana Zafranoviće. V případě Lordana Zafranoviće jsme si již během dvou předchozích ročníků dali za cíl seznámit české publikum s tou částí jeho tvorby, kterou jste nemohli vidět v programu České televize (v něm se v minulosti opakovaně objevovala zejména jeho válečná trilogie). Vzpomínám si, že vloni rozproudily mezi diváky nejvášnivější debatu právě dva Zafranovićovy snímky – *Kousnutí anděla* a *Mateho utrpení*. Snímek *Haloa* (nesoucí v originálním názvu podtitul *Praznik kurvi*) se s nimi dá zařadit právě do volné „jadranské trilogie“. Kromě toho, že ve všech třech filmech tvoří kulisy Jadran, jsou v nich přítomny i mysteriózní a erotické motivy.

Hlavní večerní časy jsme věnovali pozoruhodným chorvatským novinkám. V pátek po devatenácté hodině bude po slavnostním zahájení přehlídky k vidění nový film **Nevia Marasoviće** *Šlágr*. Toto komorní drama okořeněné specifickým balkánským humorem je skvělým reprezentantem současného chorvatského filmu. Chorvati často pracují s komorním hereckým obsazením a s poměrně malým rozpočtem. Přesto natáčí originální a hlavně velmi uvěřitelná dramata. Tento formát jim prostě sedí a nemají v něm na Balkáně konkurenci. To dokazuje i odvážný filmový debut *Přehrada z písku* mladé chorvatské režisérky **Čejen Černić Čanak**, jenž do popředí staví vztah dvou mladíků na chorvatském venkově. A zejména venkov je v Chorvatsku stále ještě v zajetí mnoha předsudků. I tento film výborně dokumentuje vysokou úroveň současné chorvatské kinematografie.

Pevně věřím, že se nám podařilo připravit program (a vše kolem něj), který vás dokáže zaujmout, poučit, překvapit a nadchnout natolik, že si termín příštího ročníku zanesete do svých diářů ihned po jeho zveřejnění a bude to pro vás první pevný bod v příštím roce...

Jiří Fiala – dramaturg Vsetínského filmového maratonu

Program 28. Vsetínského filmového maratonu

Pátek 10. dubna 2026

17:00 hodin

Tři Anny

Tri Ane

Jugoslávie 1959, drama, 88 min

Režie: Branko Bauer

Scénář: Slobodan Glumac, Branko Bauer,
Arsen Diklić

Kamera: Branko Blažina

Střih: Radojka Ivančević

Hudba: Bojan Adamić

Hrají: Dušan Stefanović, Dubravka Gal,

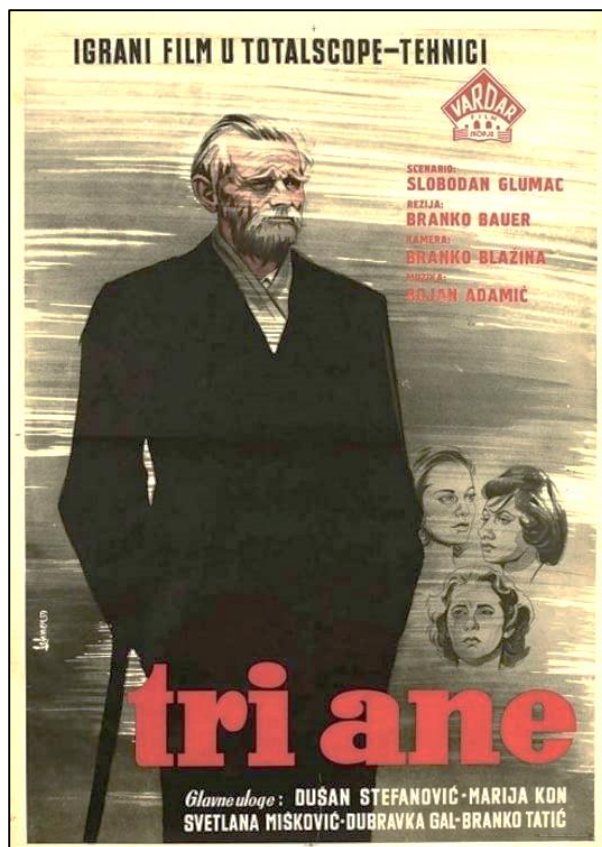
Marija Kohn, Svetlana Mišković,

Dušan Janićijević, Janez Vrhovec,

Vladimir Medar a další

České titulky: Lenka Fialová

**Penzionovaný řidič tramvaje přišel za války
o ženu a dceru. Sedmnáct let po válce se
dozví, že jeho dcera mohla přežít.**

Penzionovaný železniční dělník Marko Petrić, který ve válce přišel o ženu a dceru, objeví náhodou možnost, že jeho dítě možná přece jen přežilo. Po sedmnácti letech samoty ho tato zpráva nesmírně potěší, ale brzy si uvědomí, že vypátrat svou dceru nebude úplně jednoduché. Podle čeho ji může poznat, když má jen jediné vodítko – jméno Anna? Když o dceru přišel, byla ještě velmi malá. Pokud ještě žije, tak je to teď dospělá žena, která si jej nemůže pamatovat.

Při pátrání brzy narazí na tři ženy, které by mohly být jeho dcerami. Každá z nich se se svou minulostí vyrovnává jinak: herečka Anna se vědomě každý den potýká se svým

smutkem, matka Anna hledá únik v snění a občasném odpoutání se od reality, zatímco lékařka Anna se ke své minulosti sotva vrací. Petrić je při hledání dcery nucen znovu procházet vlastní traumata i traumata všech tří žen se jménem Anna.

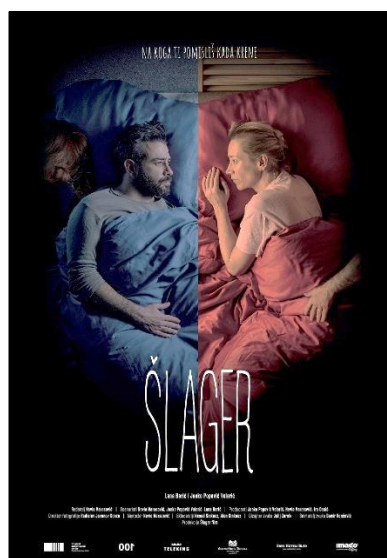
Tři Anny natočil Branko Bauer v roce 1959 podle scénáře, který napsal společně s Arsenem Diklićem a Slobodanem Glumacem. Branko Bauer byl v době uvedení filmu na festivalu v Pule na vrcholu kariéry a jeho filmy byly velmi dobře přijímány. Přesto se tento snímek do jugoslávské filmové distribuce nedostal a byl uložen do trezoru (do bunkru – jak se říkalo v Jugoslávii). Nedá se říct, že by byl snímek přehnaně kritický k tehdejšímu společenskému zřízení, přesto zodpovědní činitelé usoudili, že jeho promítání v kinech není vhodné. Dnešní kritici to vysvětlují tím, že film – ve stylu italského neorealismu – zobrazoval život v tehdejší Jugoslávii z perspektivy chudých a nevzdělaných nižších vrstev, což se komunistickým pohlavárům příliš nezamlouvalo. Širší jugoslávské publikum mohlo film vidět až v 80. letech, když byl konečně uveden v televizi.

(JF s využitím textů zveřejněných na webech kino Tuškanac a Wikipedie)

19:05 hodin (před filmem proběhne slavnostní zahájení přehlídky)

Šlágr

Šlager

Chorvatsko 2024, drama, komedie, 72 min

Režie: Nevio Marasović

Scénář: Nevio Marasović, Janko Popović Volarić, Lana Barić

Kamera: Radislav Jovanov Gonzo

Střih: Nevio Marasović

Hudba: Alen Sinkauz, Nenad Sinkauz

Hrají: Janko Popović Volarić, Lana Barić

České titulky: Jakub Novosad

Niko osloví svou bývalou ženu, aby spolu napsali filmový scénář inspirovaný jejich rozpadlým vztahem.

Čtyřicátník Niko se jako režisér a scénárista proslavil svým filmovým debutem. Přestěhoval se ze Záhřebu do Vídně, kde natočil několik dalších filmů. Žádný z nich ale nedosáhl stejného úspěchu, jako jeho první snímek, který se ke všemu jmenoval Šlágr. Jako by se už svým názvem Nikovi vysmíval...

Niko si sám uvědomuje, že ve svých dalších projektech nedosáhl ani zdaleka takové hloubky a upřímnosti, jako v prvním snímku. Přestože si to odmítá zprvu přiznat, dochází postupně k poznání, že rozhodující vliv na výslednou podobu Šlágru měla jeho tehdejší partnerka Sara.

Sara se po rozchodu s Nikem oprostila od všeho, co ji s ním pojilo, tedy i od psaní filmových scénářů. Místo toho se věnuje učitelství a snaží se žít „normální“ život. Nemůže se ale zbavit pocitu, že jí něco uniká. Možná, že i kvůli tomu přijme pozvání od Nika, aby za ním přijela do slovinského Bledu a pomohla mu napsat scénář k filmu inspirovaného jejich rozpadlým vztahem.

Hned po příjezdu do Bledu Sara zjistí, že čas vůbec nezhojil rány, které si s Nikem při rozchodu vzájemně způsobili. Jejich pokus o spolupráci se ihned mění v hádku. Ukazuje se, že prožité události vnímá každý z nich zcela odlišně.

Druhý den ráno po krátkém pokusu o společnou práci na scénáři se Sara chystá spěšně opustit hotel. Pak ale dojde k jejich poslednímu setkání, při kterém se ukáže, že to, co k sobě před lety cítili, v nich úplně nevyhaslo.

Ze spolupráce na psaní scénáře se stane pro oba tolik potřebná terapie, jež vyústí ve vznik zcela nového a nečekaného příběhu.

Film Šlágr stojí na precizně napsaném scénáři a na přesvědčivých hereckých výkonech představitelů hlavních rolí Lany Barić a Janka Popoviće Volariće. Oba se také podíleli společně s režisérem Neviem Marasovičem na napsání scénáře. I kvůli tomu jsou jejich postavy tak uvěřitelné. Scénář napsaný takto „na míru“ ve spojení s Marasovičovou lehkou a nenásilnou režii dělá ze snímku, navzdory nelehkému tématu, velmi příjemnou záležitost. Přestože se jedná o vztahové drama řešící partnerskou krizi, které se místy noří do takřka bergmanovské hloubky, zůstává snímek divácky přívětivý. Za to může i občasný decentní humor a nevtrávný hudební podkres, pod kterým je podepsaná v Chorvatsku dobře etablovaná dvojice skladatelů filmové hudby Nenad a Alen Sinkauzovi.

(JF)

21:05 hodin

Pondělí nebo úterý

Ponedjeljak ili utorak

Jugoslávie 1968, drama, 77 min

Režie: Vatroslav Mimica

Scénář: Fedor Vidas, Vatroslav Mimica

Kamera: Tomislav Pinter

Střih: Katja Majer

Hudba: Miljenko Prohaska

Hrají: Slobodan Dimitrijević, Marko Požgaj, Pavle Vuisić,

Gizela Huml, Jagoda Kaloper, Srđan Mimica, Fabijan

Šovagović, Rudolf Kukić, Renata Freiskorn, Olivera Vučo,

Zoran Konstantinović a další

České titulky: Petr Michálek

Všední den městského intelektuála v Záhřebu. Obraz života v moderním evropském městě se prolíná se vzpomínkami, úvahami a představami hlavního hrdiny.

Jeden den v životě městského intelektuála v Záhřebu, který má na konci 60. let minulého století punc moderního evropského města.

Rozvedený novinář Marko Požgaj začíná svůj pracovní den tím, že odvede syna do školy. Během dne mu hlavou probíhá množství myšlenek a obrazů – vzpomínky na dětství, bývalou manželku, současnou přítelkyni, a především na otce, který zahynul ve válce...

Nejvýznamnější chorvatský filmový modernista Vatroslav Mimica po svém prvním modernistickém hraném filmu *Prométheus z ostrova Viševice* ještě výrazněji omezil dějovou linii a ve filmu *Pondělí nebo úterý* nahradil fabuli sledem motivů z minulosti, přítomnosti a fantazie hlavní postavy.

Prostřednictvím stylizovaných, dějově nepropojených scén, které představují proud vědomí hlavního hrdiny, Mimica rozvíjí příběh o odcizení moderního světa. Častými asociacemi na krvavou válečnou minulost zároveň naznačuje propojení mezi válečnou a současnou mírovou dehumanizací společnosti.

Film kombinuje černobílý a barevný obraz skvělého kameramana Tomislava Pintera a některé scény jsou natolik vzdálené realitě, že svou artificialitou a bohatou

výtvarností připomínají abstrakci Mimicových animovaných filmů, např. *Inspektor se vrátil domů*.

Název filmu i literární předlohy Fedora Vidase je součástí známé věty z eseje Virginie Woolfové *Modern Fiction*, v níž autorka popisuje techniku proudu vědomí jako zachycování množství dojmů z vědomí obyčejného člověka během obyčejného dne, „v pondělí nebo v úterý“. Svoji modernistickou trilogii Mimica završil filmem *Kajo, zabiju tě*.

(Kino Tuškanac, překlad JF)

22:55 hodin

Dny plynou

Idu dani

Jugoslávie 1970, komedie, 91 min

Režie Fadil Hadžić

Scénář: Fadil Hadžić

Kamera: Frano Vodopivec

Střih: Mira Đurić, Radojka Tanhofer

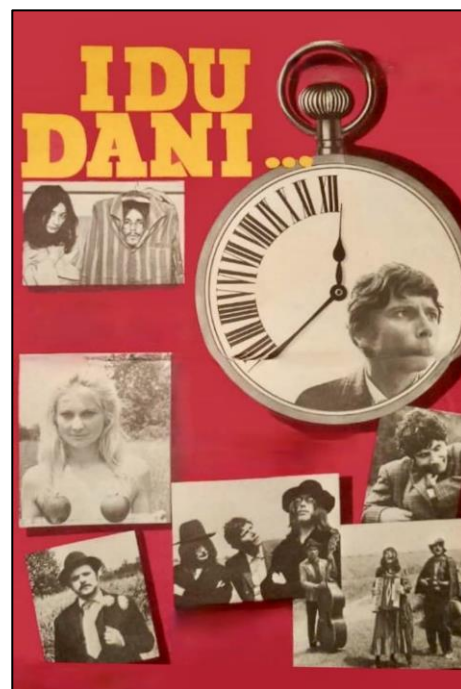
Hudba: Vojislav Kostić

Hrají: Ivica Vidović, Ljiljana Danilović,

Dragutin Dobričanin, Janez Hočevan, Rade Šerbedžija
a další

České titulky: Jiří Fiala

Mladík Cino čeká na opuštěném místě. Ten, na koho čeká, není Godot, ale přesto nepřichází. Mezitím kolem něj prochází průvod bizarních postav...

Dny plynou vypadá na první pohled jako neškodná filmová hříčka. Balkánská parafráze Beckettova Čekání na Godota. Když se ale do snímku ponoříme a necháme se jím unášet, zjistíme, že se v něm ukrývá mnohem víc, než by se na první pohled mohlo zdát.

Samotný hlavní hrdina představovaný Ivicou Vidovićem by si zasloužil vlastní podrobný rozbor. Je to člověk smířený s osudem, prostě čeká, jestli někdo přijde. Bere věci tak jak jsou. Nevyvíjí žádnou iniciativu. Když je požádán o peníze, prostě je vytáhne a předá (dokud je má). Taková pasivita je příkladná – každý totalitní režim či jeho představitelé ji u lidí milují. Stejně tak postavy, které se znenadání na opuštěné prašné

cestě uprostřed polí objevují, nejsou do snímku vloženy náhodně. I na nich lze nacházet příklady různých lidských vlastností, na které Hadžićův film pohlíží kriticky. Některé jsou navíc zajímavým dokladem doby, ve které byl film natočen.

Ačkoli Hadžić v rozhovorech často kritizoval modernismus a vyzdvihoval narativnost, i on se filmem *Dny plynou* pustil do experimentu nenarativního modernistického filmu. Inspiraci našel v divadelním modernismu, přímo navazujícím na absurdní drama. Minimalizuje dialog a využívá karikaturu, stylizaci, grotesku a celkovou metaforu. Film přesto v něčem odpovídá Hadžićovu uměleckému naturelu, protože jde o jeden z mála jeho filmů s prvky satirické komedie, která byla pilířem jeho divadelní tvorby (v roce 1962 natočil podobně satirický film *Zemřel dobrý člověk?* s modernistickými ambicemi. Satirické komedie ale jinak natáčel až v pozdějších letech: *Doktor šílenství* z roku 2003 a *Zloději první třídy* z roku 2005). Hadžić měl tento film – kritiky odmítaný – velmi rád a doufal v jeho pozitivní přehodnocení, k němuž však, na rozdíl od některých jiných jeho filmů, zatím nedošlo. Je tedy na divácích Vsetínského filmového maratonu, aby ocenili kvalitu tohoto snímku.

(JF a s využitím textu z webu kina Tuškanac)

Sobota 11. dubna 2026

9:30 hodin

V bouři

U oluji

Jugoslávie 1952, melodrama, 87 min

Režie: Vatroslav Mimica

**Scénář: Vatroslav Mimica, Frano Vodopivec,
Veljko Bulajić**

Kamera: Frano Vodopivec

Střih: Blaženka Jenčík

Radojka Tanhofer

Hudba: Boris Papandopulo

**Hrají: Mia Oremović, Dragomir Felba,
Antun Nalis, Dragica Malić, Tana Mascarelli,
Veljko Bulajić, a další**

České titulky: Branka Čačković

**Partyzán Jure byl po válce prohlášen za
mrtvého. Vdova Rose se vdá za jeho bratra,
když tu dostane šokující zprávu.**

V dalmátském přímořském městečku po druhé světové válce sledujeme osud vdovy Rosy. Rosin manžel Jure zmizel jako partyzán a byl prohlášen za mrtvého. Po mnohaleté nepřítomnosti se do města vrací jeho bratr Drago, který byl do Rosy zamilovaný. Navzdory pomluvám se Rosa s Dragem sblíží a nakonec se vezmou.

V městečku se pohybuje také pašerák Vincenzo se svou milenkou Kikou, pro kterého řemeslně velmi zručný Drago udělal dříve několik drobných zakázek. Když se Vincenzo pokusí Draga přemluvit, aby se podílel na jeho nelegálních kšeftech, končí jejich rozhovor rvačkou a Dragovým jasným odmítnutím. Vincenzo s Kikou odjíždějí z města a brzy poté dorazí šokující dopis o Jureho osudu...

Průkopník chorvatského modernismu Vatroslav Mimica zahájil svou hranou filmovou kariéru melodramatem *V bouři* natočeným v klasickém fabulačním stylu, v němž herecky zazářili Mia Oremović, Antun Nalis a tehdejší srbská filmová hvězda

Dragomir Felba. *V bouři* byl zároveň prvním hraným filmem skvělého kameramana Frane Vodopivce, který se proslavil svou výraznou černobílou kamerou.

Film odpovídal světovému trendu melodramat natáčených v exotických venkovských prostředích. Kromě žánrově poučené Mimićovy režie zaujme volnějším přístupem k erotice (nečekejte žádné explicitní scény, spíše jen drobné náznaky, které jsou ale v jugoslávském filmu počátku 50. let novinkou), působivým akčním závěrem na lodi v bouřlivém počasí a vtipnou hereckou miniaturou Veljka Bulajiće (významný režisér – *Bitva na Neretvě, Aterntát v Sarajevu...*) v roli slizkého kněze.

Chorvatská kinotéka Chorvatského státního archivu s podporou Chorvatského audiovizuálního centra tento film v roce 2020 digitálně zrestaurovala. Restaurování v rozlišení 2K bylo provedeno v záhřebských studiích Ater a Klik film. Při restaurování obrazu byl použit originální negativ na hořlavém nitrátním filmu a při restaurování zvuku zvuková kopie filmu.

(text z webu Kina Tuškanac přeložil a rozšířil JF)

11:35 hodin

Kajo, zabiju tě

Kaja, ubitću te

Jugoslávie 1967, drama, válečný, 81 min

Režie: Vatroslav Mimica

Scénář: Kruno Quien, Vatroslav Mimica

Kamera: Frano Vodopivec

Střih: Joja Josip Remenar

Hudba: archivní

Hrají: Zaim Muzaferija, Uglješa Kojadinović,

Antun Nalis, Jolanda Đačić, Izet Hajdarhodžić, Husein

Čokić, Aljoša Vučković, Boris Dvornik a další

České titulky: Petr Michálek

První dny italské okupace vnáší do vztahů obyvatel přímořského města v Dalmácii rozpory přerůstající v nenávist.

Příchod války a radikálních politických rozdělení společnosti vnáší tísnivý neklid do idylické atmosféry dalmátského městečka. Včerejší přátelé začínají ohrožovat jeden druhému život.

Piero, který se stal fašistickým „černokošuljašem“, se dostává do konfliktu s dobro-srdečným majitelem obchodu Kajou, jenž spolupracuje s hnutím odporu...

Nejvýraznějším chorvatským příspěvkem světovému radikálnímu modernismu v hraném filmu je bezpochyby trilogie Vatroslava Mimici (*Prometej z ostrova Viševica*, 1964; *Pondělí nebo úterý*, 1966; *Kaja, zabiju tě*, 1967), jejímž vrcholem je právě poslední část trilogie *Kajo, zabiju tě*.

Příběh ve filmu prakticky neexistuje, hlavním základem filmu je jeho působivá vizuální krása, která přechází od jemně poetické po surrealistickou až groteskní.

Město Trogir se stává postavou filmu a jeho postupným rozkladem se naznačuje převaha přírody, respektive zlých lidských pudů nad civilizací. Mimica do filmu inovativně vnáší etnografické prvky i prvky hororu. Při projekci na pulském filmovém festivalu byl film publikem hlasitě vypískán, ale dnes je nespornou klasikou chorvatské kine-matografie.

Chorvatská kinotéka Chorvatského státního archivu digitálně zrestaurovala film v roce 2023 s pomocí Chorvatského audiovizuálního centra. Restaurování v rozlišení 2K proběhlo v záhřebském studiu Klik film a byly při něm použity původní materiály první generace – originální negativ a zvukový negativ filmu.

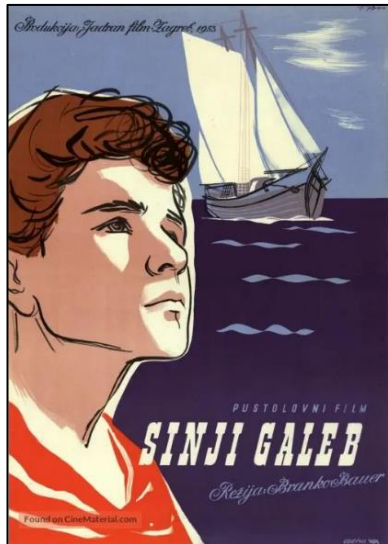
(kino Tuškanac, překlad JF)

13:30 hodin

Sivý racek

Sinji galeb

1953, dobrodružný, 89 min

Režie: Vatroslav Mimica

Scénář: Josip Barković a Branko Bauer podle románu Tone Seliškara *Družina Sinjeg galeba*

Kamera: Nikola Tanhofer

Střih: Lida Braniš

Hudba: Ivo Tijardović

Hrají: Suad Rizvanbegović, Tihomir Polanec,

Darko Slivnjak, Radovan Vučković, Antun Nalis,

Mladen Serment, Pavao Sacer, Josip Batistić a další

České titulky: Markéta Zelená

Ivo se s partou kamarádů vydává na moře, aby vydělal peníze na splacení dluhu po zesnulém otci. Bouře je zažene na ostrov, kde najdou kontraband. Pašeráci ale nejsou daleko.

Malá přímořská vesnice, rok 1920. Chlapci Ivovi se vrací dávno zmizelý otec. Brzy poté umírá a Ivovi zanechává poškozenou loďku, na které připlul. Ivo s kamarády si ji opraví a dají jí jméno „Sivý racek“. Místní obyvatelé však loď požadují jako náhradu za podvod, kterého se Ivův otec dopustil – před lety zpronevěřil peníze celé vesnice vybrané na novou rybářskou loď. Kvůli tomu utekl do Brazílie a opustil svou rodinu.

Ivo se rozhodne dluh splatit. Společně se dvěma kamarády vypluje na Sivém rackovi k nedalekému lomu, kde chce vydělat peníze. Zastihne je bouře, která je odnese na širé moře. Vylodí se na neobydleném ostrově. Tam objeví jeskyni, která slouží jako úkryt pašeráků...

Nalezené zboží by mohlo vyřešit problém s otcovým dluhem. Na obzoru se ale objeví loď s pašeráky a pro chlapce se jejich nevinné dobrodružství mění v sérii událostí, ve kterých se dostávají do opravdového nebezpečí. Veškerá úskalí, kterým společně čelí utuží jejich přátelství a odhodlání pomoci své chudobné vesnici z nouze.

Dobová kritika Bauerovi vyčítala, že jeho snímek pro mládež nemá patřičný ideologicko-výchovný rozměr. Po letech ale můžeme konstatovat, že to je dobře. Bauer natočil prostě film o velkém chlapeckém dobrodružství, nezatížený snahou o výchovu

mládeže v duchu komunistické ideologie. Tím zůstal zcela nadčasový. Díky dobře odvedené režijní, scénáristické, dramaturgické i kameramanské práci má i dnes potenciál oslovit jak mladé publikum, pro které byl původně určen, tak (a to především) dnešní dospělé filmové fanoušky.

(text z webu Kina Tuškanac přeložil a rozšířil JF)

15:35 hodin

Protest

Protest

Jugoslávie 1967, drama, 82 min

Režie: Fadil Hadžić

Scénář: Fadil Hadžić

Kamera: Ivica Rajković

Střih: Radojka Tanhofer

Hrají: Bekim Fehmiu, Ilija Džuvalekovski, Boris Buzančić,

Nada Subotić, Rudolf Kukić, Antun Vrdoljak,

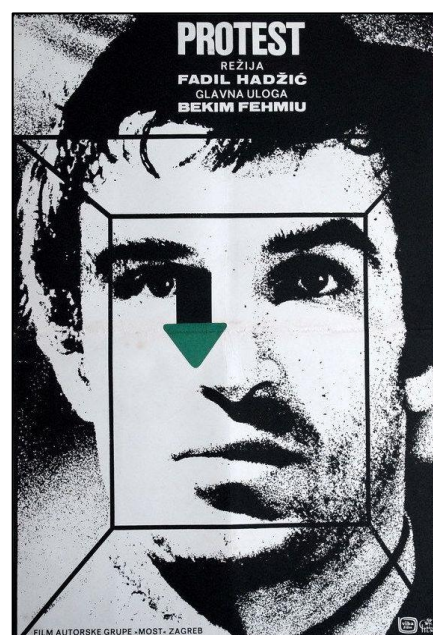
Dragutin Dobričanin, Milan Srdoč, Gordana Barundić,

Mate Ergović, Mihajlo Viktorović, Radoslav Pavlović,

Božidarka Frajt, Martin Sagner, Zvonimir Ferenčić,

Ivan Hetrich, Semka Sokolovic a další

České titulky: Markéta Zelená

Co přimělo dělníka Iva ke skoku z prvního záhřebského mrakodrapu? Chtěl tak vyřešit své problémy nebo to byl protest proti systému? Jaký byl Ivo vlastně člověk?

Po úvodní sekvenci filmu, ve které jsme svědky skoku hlavního hrdiny filmu Iva Bajsice z mrakodrapu, se postupně v retrospektivách dozvídáme víc o jeho životě, pohnutkách a motivaci. Ivo není člověk pevných zásad, jak by se na první pohled mohlo zdát. Podvádí svou ženu a ponechá ji klidně i s malým synkem několik měsíců svému osudu. Na druhou stranu nehodlá tolerovat podvodné jednání v podniku. Záhy se ale ukáže, že není radno si něco začínat s vrchností. Řešení, které nakonec (či ve filmu na začátek) zvolí, ale nic neřeší.

Přestože se film zaobírá problémy v jednom socialistickém podniku v Jugoslávii 60. let, nezestárnul ani trochu. Možná, že je dnes ještě aktuálnější než v době svého vzniku.

Zajímavostí je, že budova, ze které na začátku filmu Ivo skočí je skutečně prvním "mrakodrapem" v Záhřebu. Ve filmu je opakovaně označován slovem neboder, bez další specifikace, protože žádná podobná budova v Jugoslávii v té době nestála (neboder každopádně není daleko od našeho slova mrakodrap...).

Příběh je inspirován tehdy aktuální skutečnou událostí – v roce 1967 ze záhřebského „neboderu“ opravdu skočil mladý muž. Vyhlídková plošina i restaurace také skutečně fungovaly. Mimochodem na začátku devadesátých let v prostoru restaurace vznikl na krátko diskoklub (podobně jako v mnoha obdobných dříve reprezentativních prostorech u nás)....

(JF)

Za přečtení stojí rozbor tohoto díla od Tomislava Šakiće zveřejněného na webu kina Tuškanac. Šakić na závěr nabízí dvě možné interpretace díla, které mohou být zajímavým podnětem k diskusi o filmu:

Protest, sedmý celovečerní hraný film režiséra Fadila Hadžiće – v úvodních titulcích příznačně uvedený jako „film Autorské skupiny Most, Záhřeb“ – znamenal zlom v kariéře tohoto nejplodnějšího chorvatského filmového režiséra. Hadžić se dostává do svého „autorského“ období. Vznikl v mimořádně plodném filmovém roce 1967, sezóně, která kinematografiím SFRJ přinesla na jedné straně všeobecně známé filmy jako *Sběrači peří* Aleksandra Petroviće, *Probuzení krys (Buđednje pacova)* Živojina Pavloviće, *Milostný příběh (Ljubavni slučaj ili tragedija službenice PTT)* Dušana Makavejeva, *Na papírnatých avionih (Na papírových letadlech)* Matjaže Klopčiče, *Svátek (Praznik)* Đorđe Kadijeviće, *Bříza (Breza)* Ante Babaji a *Kajo, zabiju tě! (Kaja ubit ću te!)* Vatroslava Mimici, a na druhé straně řadu modernistických děl, která spolu s *Protestem* zůstala ve stínu těchto filmů – například *Crne ptice (Černí ptáci)* Eduarda Galiće, *Iluzija (Iluze)* Krsta Papiće či *Čtvrtí suputnik (Čtvrtý spolucestující)* Branka Bauera.

V roce, který představoval vrchol modernismu v jugoslávských kinematografiích, znamenal *Protest* také Hadžićův obrat k tematice a poetice nové a černé vlny. Předchozí Hadžićovy filmy lze rozdělit do dvou skupin – na jedné straně je to partyzánská produkce, která se záhy po uvedení Bulajičovy *Bitvě na Neretvě (Bitka na Neretvi, 1969)* začne označovat jako „červená vlna“. Zde lze řadit díla jako *Desant na Drvar (Výsadek na Drvaru, 1963)* a *Konjuh planinom (Na koni po horách, 1966)*. Na druhé straně to vyvažují vrcholné příklady pozdního, zralého klasického narativního stylu studiové provenience, jako *Abeceda straha (Abeceda strachu, 1961)*, *Službeni položaj (Pracovní pozice, 1964)* a *Druhá strana medaile (Druhá strana medaile, 1965)*.

Pro studiovou produkci pozdního klasicismu je typické, že tyto filmy – podobně jako Bauerovo *Tváří v tvář (Licem u lice, 1963)* nebo Hadžićův *Da li je umro dobar čovjek?*

(*Zemřel dobrý člověk?*, 1962) – již výrazně nesou modernistické rysy, především v narativních postupech navazujících na struktury vzniklé ve stopách Orsona Wellese (zejména *Občana Kanea*). Tedy vstupují na území, do něhož už dříve vkročili Branko Belan (*Koncert*) či v Polsku Andrzej Wajda. Týká se to především struktury analepsí, tedy vyprávění v retrospektivách, a časté detektivní struktury filmů (narace sledující vyšetřování postav, často z více perspektiv několika svědků). *Druhá strana medaile* je vrcholným příkladem takové výstavby, zasazené do kriminálního prostředí, které zakrývá omyly či hříchy z revoluční, válečné minulosti (což není daleko od podobné analeptické struktury Mimicova *Prométhea z ostrova Viševice*, sledujícího proud vědomí svého protagonisty). *Protestem* se Hadžić přibližuje aktuálním, sociálně kritickým tématům a otevírá jeho „novovlnné“ období. Do něj patří ještě filmy *Tři hodiny pro lásku* (1968), *Divocí andělé* (1969) *Dny planou* (1970), a uzavírá jej *Lov na jeleny* (1972) – film stejně „černý“ jako *Protest*.

Narace *Protestu* je na jedné straně charakteristicky společensky kritická (Hadžić tímto filmem, stejně jako později *Novinářem* z roku 1979, vymezí proud takových filmů v chorvatské kinematografii sedmdesátých let), a na druhé straně poeticky výrazně „černovlnná“ (stejně jako politický film *Lov na jeleny*). Výstavba filmu je opět založena na retrospektivách, avšak tato detektivní kaneovsko-rašomonská koncepce zde není žánrově využita, ale slouží jako podnět k společensko-politickému komentáři, poetizovanému observačním, deskriptivním přístupem typickým pro naturalistický styl. Téma je zároveň stále v linii Bauerova *Tváří v tvář* – problematizuje machinace v samosprávné ekonomice a pokrytectví socialistické společnosti.

Problém Hadžićových filmů – tohoto i některých dalších, stejně jako Bauerových – spočívá v pokusu motivovat onoho vzpurného, idealistického jednotlivce, který se střetává s pokryteckým systémem (a systém nakonec zcela demaskuje, rovněž z pravověrných revolučních pozic, Vatroslav Mimica v *Posledním činu diverzanta Oblaka*) v soukromé sféře, nejen v té veřejné. Stejně jako hrdinové filmů *Tváří v tvář* či *Novinář* je i zde hrdina vlastně antihrdinou a implicitní autor vždy ponechává možnost, že vše lze redukovat na individuální charakteristiku (tito hrdinové se v boji se systémem opíjejí, rozbíjejí své rodiny apod.). Tato amorálnost – prezentovaná jako důsledek důslednosti v boji se systémem – je zároveň vyložitelná jako následek, ale i jako příčina jejich nepřizpůsobivosti a boje s imaginárním nepřítelem, s větrnými mlýny.

Protest, který hrdina Hadžićova filmu vyvolá skokem z věžáku v Záhřebu, byl tak na jedné straně výkřikem „anarchoindividualisty“, bojujícího proti přivlastňování samosprávného systému novou (i starou) buržoazií, a na druhé straně byl umlčen v „rozuzlení“ (tj. v retrospektivě protagonistova nejbližšího přítele, jíž se vyprávění uzavírá návratem k úvodní scéně), podle něhož šlo o vyrovnaní člověka, který opustil ženu a dítě, s vlastním démonem. Ať už byl tím démonem společenský tlak, nebo ego, Hadžićův *Protest* zůstává

svým poetickým stylem a městským zasazením jedním z ukázkových děl záhřebského filmového modernismu konce šedesátých let – filmem, který se, stejně jako *Lov na jeleny*, dusí v beznadějně, poráženecké, monochromatické atmosféře svého světa na plátně.

(překlad JF)

17:35 hodin

Novinář

Novinar

Jugoslávie 1979, drama, 107 min

Režie: Fadil Hadžić

Scénář: Fadil Hadžić

Kamera: Tomislav Pinter

Střih: Mira Škrabalo

Hudba: Alfi Kabiljo

Hrají: Rade Šerbedžija, Fabijan Šovagović, Stevo Žigon, Milena Zupančić, Vera Zima a další

České titulky: Lenka Fojtíková

Novinář Vlado Kovač pracuje v záhřebském deníku a stále hůře snáší skutečnost, že mu cenzurují či vůbec neotiskují jeho kritické články.

Novinář Vlado Kovač pracuje v záhřebském deníku a stále hůře snáší skutečnost, že mu vedení redakce neotiskuje politicky provokativní texty. Stejně tak mu vadí, že čím dál více cenzurují a krátí i ty články, v nichž se poměrně mírně snaží upozornit na určité společenské anomálie. Poté, co mu nový hlavní redaktor Tomac odmítne zveřejnit i článek o oprávněné stávce v továrně na nástroje Mikros, pochopí Kovač, že se ho Tomac snaží zlomit a přinutit jej, aby se podřídil konformismu, jenž se stal v politickém deníku normou. Vlado je však idealista a tvrdohlavý člověk, který si své profesní zásady velmi hlídá, takže opakovaně naráží. Zároveň se stále více odcizuje své manželce, která mu vyčítá egoismus a sklon k alkoholu, a postupně se sbližuje s kolegyní Nadou. Spřízněnou duši nachází také ve starém novináři Stanku Kosovi, kdysi rovněž nadšeném idealistovi, který podlehl systému a svou bezmoc utopil v alkoholu.

Hadžić ve filmu rozvíjí příběh o potížích, s nimiž se potýkají jednotlivci oddaní profesi a pravdě. Je to dílo, které bylo v době premiéry považováno za kontroverzní zejména kvůli provokativnímu zobrazení propojení médií a politiky. Je reprezentantem společensky angažovaného filmu, který se pohybuje na hraně toho, co bylo možné ještě za Titova života natočit.

Autor se soustředí na všechny aspekty profesních i existenčních problémů v protagonistově okolí, inscenační postup vychází z klasického fabulačního stylu s jasnou narací, šikovně jsou přidány prvky tehdy populárního žánru politického thrilleru.

Film byl v době premiéry mimořádně populární a dodnes je považován za jedno z nejlepších chorvatských děl vůbec. K tomu přispěly jistě i velmi dobré herecké výkony a charakterově i psychologicky jemně odstíněné postavy (zejména Rade Šerbedžija v roli Vlada a Fabijan Šovagović jako Stanko). Vyniká také funkční kamerou a inteligentním, podnětným zkoumáním společenských anomálií.

Film Novinář byl na pulském festivalu roku 1979 oceněný Zlatou arénou za režii.

(text z webu Kina Tuškanac přeložil, upravil a doplnil JF)

20:00 hodin

Přehrada z písku

Zečji nasip

Chorvatsko, Slovinsko, Litva 2025, drama, 88 min

Režie Čejen Černić Čanak

Scénář: Tomislav Zajec

Kamera: Marko Brdar

Střih: Slaven Zečević

Hudba: Domas Strupinskas

Hrají: Lav Novosel, Andrija Zunac, Leon Grgić,

Franka Mikolaci, Tanja Smoje, Alma Prica,

Filip Šovagović, Luka Baskarad, Rada Mrksić a další

České titulky: Mezipatra

Marko pracuje s otcem v autodílně. Účastní se turnajů v páce a brzy by se měl ženit. Ve chvíli, kdy se vesnice připravuje na jarní povodňovou vlnu, se vrací jeho nejlepší přítel z dětství.

Marko nemá moc velké plány do budoucna: život v malé chorvatské vesnici mu naprosto vyhovuje. Pravděpodobně si vezme svoji přítelkyni, bude se starat o mladšího brácha a pracovat s otcem v autodílně. Možná by někdy mohl vyhrát šampionát v páce – a víc už toho ke štěstí nepotřebuje. Nebo jo?

S návratem Slavena, Markova nejlepšího kamaráda z dětství a první lásky, najednou nic není tak jisté. Hladina potlačených tužeb stoupá stejně jako řeka kousek od vesnice, ale zatímco sousedé společně staví hráz proti povodni, Marco je na své emoce úplně sám. Kéž by kolem nich mohl dát pytle s pískem, aby se nedostaly ven!

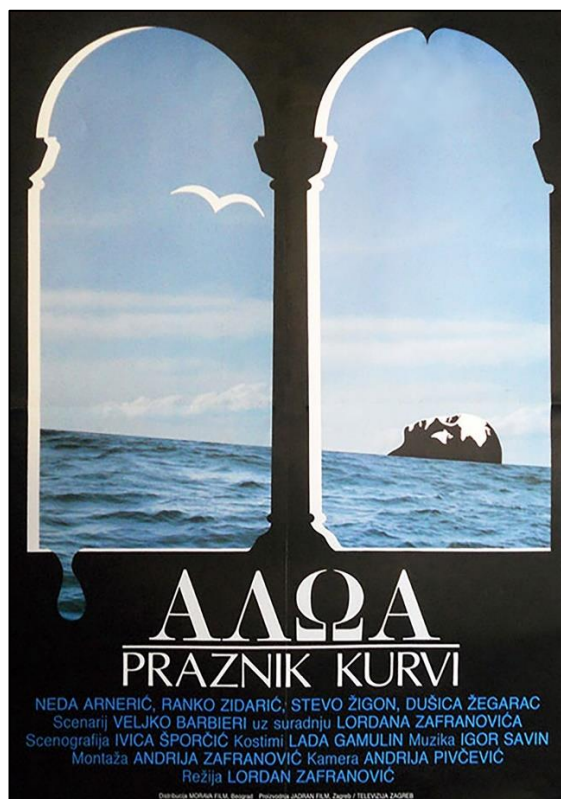
Režisérka Čejen Černić Čanak ve svém celovečerním debutu ukazuje autentický a zároveň křehký příběh o hledání vnitřní svobody v konzervativním prostředí. Její film byl poprvé uveden na Berlinale a slavil úspěch na festivalu v chorvatské Pule.

(Mezipatra)

22:05 hodin

Haloa

Haloa - praznik kurvi

Jugoslávie 1988, drama, erotický, 106 min

Režie Lordan Zafranović

Scénář: Veljko Barbieri (podle vlastního románu *Vězení z oleandrových listů*), Lordan Zafranović

Kamera: Andrija Pivčević

Střih: Andrija Zafranović

Hudba: Igor Savin

Hrají: Ranko Zidarić, Neda Arnerić, Stevo Žigon, Dušica Žegarac, Zorko Rajčić, Čedo Martinić, Đurđica Bokjanić a další

České titulky: Petr Hubáček

Manfred tráví léto se svou o mnoho let mladší ženou Meyrou na Hvaru. Ubytování jsou u paní Marije, které má syna jen o něco mladšího, než je Meyra.

Manželský pár ze Západního Německa – profesor archeologie Manfred a jeho mnohem mladší manželka Meyra, původem Chorvatka – tráví léto na Hvaru. Ubytovali se u paní Marije, vdovy žijící v domě na pobřeží se svým dvacetiletým synem.

Ostrov Hvar se stává pro tuto čtveřici vesmírem a Marijin dům jeho středobodem. Léto plyne zdánlivě poklidně, ale uvnitř čtyřúhelníku hlavních postav vzrůstá napětí. Mezi Meyrou a Marijiným synem (ve filmu se nedozvíme jeho jméno, je osloven jen jako mladík – mladík) dochází k nepřehlédnutelnému erotickému jiskření. Podobného charakteru, i když se projevuje spíše plíživě, je pnutí mezi Marijí a Manfredem. K synovi chová Marija silný mateřský cit a zdá se, že si nechce připustit, že už není dítě, což u něj podněcuje silný vzdor. Manfreda mladík od počátku identifikuje jako svého soka v lásce k Meyře, naopak Manfred mladíkovi tuto roli odmítá přisoudit, přestože je emoční vzplanutí mezi Meyrou a mladíkem zcela zřejmé. Vztah Manfreda a Meyry je možná nejkomplikovanější. Postarší intelektuál představuje pro mladou ženu na jedné straně takřka otcovskou autoritu, na druhé straně je zjevná Manfredova závislost na mladé žádoucí ženě. Také city mezi oběma ženami prochází vývojem – nejprve pozvolným, později, když vyjde najevo Meyřino tajemství, poměrně dramatickým.

Vztahové drama orámoval Zafranović příběhy ze starořecké mytologie, se kterými se realita postupem času stále více proplétá. Podobně jako ve snímcích *Mateho utrpení* a *Kousnutí anděla* jde i v tomto filmu o věčný souboj Erosa a Thanata. Eros je zde zastoupen legendou o ryze ženském mystériu Haloa, které bylo oslavou plodnosti, a Thanatos bájí o řecké princezně Hakabé, která se krutě pomstila za smrt svého syna a sama byla za to proměněna v černého psa. S trochou nadsázky se dá říct, že snímek *Haloa* tvoří s výše zmíněnými snímky volnou trilogii a je jejím závěrečným dílem.

(JF)

Neděle 12. dubna 2026

9:30 hodin

Neohlížej se, synu!

Ne okrečí se sine

Jugoslávie 1956, drama, válečný, 106 min

Režie: Branko Bauer

Scénář: Branko Bauer, Arsen Diklić

Kamera: Branko Blažina

Střih: Boris Tešija

Hudba: Bojan Adamič

Hrají: Bert Solar, Zlatko Lukman, Lila Andres, Mladen Hanzlovsky, Radojko Ježić,

Nikša Štefanini, Tihoimir Polanac a další

České titulky: Petr Mašata

Po útěku z konvoje jedoucího do koncentračního tábora hledá odbojář pomoc v Záhřebu, kde zjistí, že se jeho syn stal členem ustašovské mládeže.

Inženýr Neven Novak, zajatý příslušník hnutí odporu proti nacifašistům a jejich domácím přísluhovačům, se dokáže zachránit útekem z vlaku, který převážel vězně do nechvalně proslulého koncentračního tábora Jasenovac. Téže noci se dostane do Záhřebu a vyhledá pomoc u své bývalé přítelkyně Very, která je nyní milenkou okupačního německého důstojníka. Od ní se dozví, že jeho nezletilý syn Zoran je v ustašovském internátu.

Následujícího dne získá Novak pomoc v podobě nového obleku od rodičů svého bývalého přítele, nyní ustašovského důstojníka, a shodou okolností najde úkryt v bytě předválečného židovského přítele, který žije se svým nezletilým synem. Poté navštíví, převlečen za elektrikáře, internát a ustašovskou ideologií ovlivněného Zorana a domluví s ním společný útek, přičemž mu zamlčí, že je odpůrcem vládnoucího fašistického režimu. Novak musí najít spojení pro odchod k partyzánům, zatímco se kolem něj a jeho syna nepřátelský kruh stále více stahuje...

Scénář k filmu *Neohlížej se, synu* napsal Branko Bauer s Arsenem Diklićem, se kterým spolupracoval již na snímku pro mládež *Milijuni na otoku* (*Miliony na ostrově*, 1955). V Jugoslávii vznikla odnož válečného dramatu – tzv. partyzánského filmu. Zde patří i Bauerův snímek *Neohlížej se, synu*. Přesněji – patří do odnože tohoto subžánru, která zobrazuje městský odboj za 2. světové války. Zároveň lze konstatovat, že patří k jeho vrcholným dílům. Bauer a Diklić mistrovsky propojují prvky thrilleru, melodramatu a válečného filmu a suverénně budují narativ, zatímco Bauerova režie uchvacuje dokonalým zvládnutím tzv. klasického stylu a mimořádnou atmosférou, přičemž výtečně pracuje s městskými záhřebskými prostředími.

Stejně jako v *Sivém holubovi* a *Milionech na ostrově* je i zde znamenitý výběr herců – Bert Sotlar se ve své de facto první hlavní roli ukazuje jako jeden z nejvýraznějších jugoslávských herců, malý Zlatko Lukman, který svůj talent prokázal už v *Milionech na ostrově*, je dokonalý jako ideologicky zmanipulovaný chlapec (bohužel to byla jeho poslední role), a doslova všichni epizodní herci jsou brilantní. Pokud by bylo třeba někoho zvlášť vyzdvihnout, pak Lilu Andres jako v jádru pozitivní femme fatale Veru a především Zlatka Maduniće jako agenta ustašovské policie a Tihomira Polanace jako čističe bot – ve skutečnosti tajné a nečekané členy odboje.

Nezapomenutelné je finále na okraji města s emocionálně zdrcující scénou, inspirovanou Disneyho *Bambim* – závěr, který patří do každé antologie jugoslávské (i chorvatské) kinematografie.

Poté, co byl film natočen a dosáhl velkého úspěchu u diváků i většiny kritiky, a Branko Bauer získal hlavní cenu za režii na Pulském festivalu, napsal Arsen Diklić podle filmu, respektive podle scénáře, téměř stejnojmenný román *Ne okreći se, sine* (*Neohlížej se, synu*; filmový název nemá čárku před posledním slovem). Zajímavé je, že jeho román – na rozdíl od filmu, který byl Bauerovým prvním celovečerním dílem pro dospělé – byl určen dětem a mládeži, a tomu odpovídají i některé zásadní změny oproti filmu (například chybí scéna na záhřebském pravoslavném hřbitově, která ilustruje tragický osud Srbů v NDH).

(Damir Radić pro kino Tuškanac, překlad JF)

11:50 hodin

Prométheus z ostrova Viševica

Prometej s otoka Viševica

Jugoslávie 1964, drama, 95 min

Režie. Vatroslav Mimica

Scénář: Slavko Goldstein, Vatroslav Mimica,
Krunoslav Quien

Kamera: Tomislav Pinter

Střih: Katja Majer

Hudba: Miljenko Prohaska

Hrají: Janez Vrhovec, Mira Sardoč, Slobodan
Dimitrijević, Dina Rutić, Pavle Vuisić, Husein Čokić,
Fabijan Šovagović, Dragomir Felba, Ivica Vidović,
Dragan Milivojević, Stjepan Kovačević, Ivan Kapin, Josip
Marotti, Asja Kisić, Tana Mascarelli, Antun Nalis a další
České titulky: Kristýna Dufková

Ředitel záhřebského energetického podniku přijíždí na svůj rodný ostrov Viševica na oslavu 20. výročí revoluce. Jeho idealizované vzpomínky na mládí jsou narušeny střetem s realitou.

Stranický funkcionář Mate Bakula, ředitel záhřebského energetického podniku Prometej, cestuje s manželkou na rodný ostrov Viševica, aby se zúčastnil oslavy 20. výročí revoluce. Během pobytu na ostrově jej přepadají vzpomínky na dětství, na válku a mládí a na poválečnou obnovu a elektrifikaci ostrova, kterou jako stranický funkcionář prováděl.

Jak on, tak jeho manželka, se na tento výlet velmi těšili. Ona je šťastná, že konečně uvidí ostrov, o kterém toho tolik slyšela. Na ostrově se ale ukáže, že toto vyprávění bylo do značné míry zidealizované. Některá setkání, ke kterým dochází, nejsou pro Mateho úplně příjemná.

V retrospektivách, které plynule přechází do reality, se dozvídáme o tom, co se na ostrově dělo za války, o nepovedené kolektivizaci a problematice modernizaci ostrova. V tomto směru přináší film celkem otevřenou kritiku režimu.

Mate je konfrontován jak se svými tehdejšími spolubojovníky z odboje a s poválečnými spolupracovníky, tak s lidmi, které před dvaceti lety kolektivizoval. Za zmínku stojí také jeho setkání s mladým nadšeným kulturním referentem, který mu představuje

své smělé plány na vybudování podmínek pro vznik cestovního ruchu na Viševici. Jeho nadšení nejprve nevybíravě zchladí. Pak si ale uvědomí, co se s ním za dvacet let ve stranických funkcích stalo – před dvaceti lety se přeci pouštěl se stejným zápalem do elektrifikace ostrova a narážel na úplně stejné překážky....

(JF)

Za přečtení opět stojí rozbor tohoto díla od Tomislava Šakiće zveřejněného na webu kina Tuškanac:

Film *Prometej z ostrova Viševica* znamenal při svém premiérovém uvedení koncem roku 1964 počátek třetí etapy v tvorbě Vatroslava Mimici. První fázi, v raných 50. letech, charakterizovaly jeho první hrané filmy, které jako žánrové novinky v mladé, klasicky narativní socialistické kinematografii ještě nenaznačovaly, že se za jeho jménem skrývá budoucí „nejkomplexnější“ chorvatský filmař a bezesporu největší modernista.

Druhou fázi představovala Mimicova účast v kanonickém období Záhřebské školy kresleného filmu v druhé polovině 50. a na počátku 60. let. Mezi záhřebskými animátory byl jediným, kdo nebyl „kompletním autorem“ (nebyl kreslířem ani výtvarně nezasahoval do filmů), ale možná právě proto byl v pravém slova smyslu autorem v duchu tehdy vznikající francouzské novovlnné *politique des auteurs*: za svými filmy stál duchovně i kreativně. Zatímco u některých jiných filmů Záhřebské školy animovaného filmu lze vyzdvihovat například autorský přínos kreslířů pozadí (např. Lončarić v *Surogatu*), nebo se, jako u některých filmů Vukotiče či Kristla, snadno zapomíná na to, že měly i „technického“ režiséra, Mimica se navzdory stejným jménům kreslířů a animátorů svými mistrovskými díly (*Samotář*, *Inspektor se vrátil domů*, *Malá kronika* – což jsou spolu s Kristlovým *Donem Quiotem* vrcholy experimentu v Záhřebské škole), prosadil jako tvůrce. Koneckonců to byl on, kdo škole přinesl první světové ceny.

Prometheus z ostrova Viševice představil v oblasti hraného filmu zcela nového Mimicu a tehdy byl vnímán jako „první chorvatský a jugoslávský film radikálně modernistické poetiky“, ačkoli v létě 1965 na festivalu v Pule sdílel Velkou zlatou arénu *ex aequo* s filmem *Tři Aleksandra Petroviće*, který lze považovat za jeden z vrcholů evropského (a zejména jugoslávského) filmového modernismu. Už tato „rozpůlená“ cena, stejně jako sdílená Stříbrná aréna za režii se Živojinem Pavlovićem (za film *Nepřítel*), vypovídá o tehdejší přijetí *Promethea z ostrova Viševice*. Později se tento dojem poněkud zmírnil, za což mohou do jisté míry další dva filmy Mimicovy tzv. „modernistické trilogie“ – *Pondělí nebo úterý* (1966) a *Kajo, zabiju tě!* (1967).

Šok modernity tehdejší oficiální kritice a publiku *Prometheus* způsobil fragmentární strukturou narace – přestože podobná modernistická forma byla do jugoslávské kinematografie uvedena již roku 1961 Hladnikovým *Tancem v dešti*, se

kterým Mimicův film sdílí také dvojúrovňovou vypravěčskou strukturu. Kritika byla nakloněna i příběhu o zklamaném revolucionáři, který má navzdory pochybnostem pozitivně laděný závěr připomínající „revoluční perspektivu“ z dobových socialistických filmů. Publikum Mimicovu modernistickému filmu udělilo diváckou cenu, zatímco kritický porotní sbor upřednostnil *Tři*.

V narativním čase – v současnosti filmu – starý stranický funkcionář a „prvoborec“ cestuje na rodný ostrov na 20. výročí revoluce. Mimica zde otevírá tzv. ostrovní komplex chorvatské kultury, v literatuře známý především díky románu Slobodana Novaka *Vůně, zlato a kadidlo* (1968), ale ohlášený už dříve, roku 1954, jeho vlivnou novelou *Ztracená vlast*. Podobnou rámcovou strukturu pak později použije i Ante Babaja ve své adaptaci *Ztracené vlasti*. S příchodem na ostrov začíná proustovská psychonarace – smyslové dojmy z rodného ostrova vyvolávají retrospektivy, montované bez předznamenávajících záběrů či klasických montážních přechodů, jimiž tradiční film uváděl scény vzpomínek. Různé ontologické roviny (přítomnost a vzpomínka – nikoli minulost jako taková) se tak dostávají na stejnou úroveň prožitku, což činí Mimicův film součástí tehdejší modernistické revoluce ve filmovém vyprávění.

Skutečný příběh filmu se tak odehrává v tomto vyprávěném čase, v retrospektivách hrdinova osobního, kolektivního, emocionálního a politického „ztraceného domova“: vše, co je „ted“ v narativní přítomnosti filmu, je jen odcizenou, prázdnou existencí. Mimica se netají obrovským Antonioniho vlivem (který právě dokončil svou trilogii *Dobrodružství – Noc – Zatmění*) a téma antonioniovské „nemoci citů“ rozvíjí i ve svém následujícím filmu *Pondělí nebo úterý* (jehož práce s barvou koresponduje s Antonioniho *Rudou pustinou*), kde raně moderní proustovskou naraci nahradí radikální, vrcholně modernistický proud vědomí (paralelní literární období nalezneme v románech Virginie Woolf). Pravý příběh filmu zde bude vyjádřen ještě roztržitějšími retrospektivami minulosti. V tomto smyslu zůstává *Prometheus z ostrova Viševice* bližší Bauerovu *Tváří v tvář* (JF: uvedli jsme v programu VFM 2025) či Hladníkovu *Tanci v dešti* (JF: uvedli jsme v programu VFM 2009), a méně Godardovi či Antonionimu, na rozdíl od pozdějších Mimicových filmů. Přesto není pochyb o tom, že představoval mezník modernity v chorvatské i jugoslávské kinematografii.

(překlad JF)

14:00 hodin

Velvyslanec

Ambasador

Fadil Hadžić, Jugoslávie 1984, drama, 93 min

Režie: Fadil Hadžić

Scénář: Fadil Hadžić

Kamera: Živko Zalar

Střih: Robert Lisjak

Hudba: Alfi Kabiljo

Hrají: Miodrag Radovanović, Fabijan Šovagović,
Elizabeta Kukić, Marija Kohn, Željko Königskecht,
Vojislav 'Voja' Brajovic a další

České titulky: Kristýna Dufková

Vztahové drama rodiny penzionovaného velvyslance žijícího v honosné, ale již chátrající vile, je metaforou hroutícího se jugoslávského systému.

Penzionovaný velvyslanec a bývalý revolucionář Vlado Milković žije v honosné, ale již značně zchátralé, vile v Záhřebu s novou partnerkou a dospělými dětmi, s nimiž má špatné vztahy. Jeho depresivní dcera Miki se oddala uctívání kultu zesnulé matky, syn Roni je rebel, který hraje v rockové kapele a opakovaně se dostává do konfliktu se zákonem, a nejstarší syn Mark žádá otce, aby mu půjčil peníze, přestože otcem a tím co představuje, z hloubi duše pohrdá... Přes toto všechno má Vlado stále pocit vlastní důležitosti, v čemž jej utvrzují návštěvy stále ještě vlivných přátel. Otázkou je, zda se tyto návštěvy nekonají spíše z piety než z přesvědčení.

Do této atmosféry zmaru přijíždí postarší řemeslník, aby opravil topný systém vily. Je to člověk z úplně jiného světa, kterému připadá, že se ocitl v sídle nějakého šlechtického rodu. Oproti obyvatelům vily ale působí navzdory vlastním problémům jako šťastný člověk... Postavu topenářského mistra, která se dá charakterizovat jako nejvýznamnější vedlejší postava, ztvárnil Fabijan Šovagović a za tuto roli získal v Pule Zlatou arenu.

Hadžićův poslední film natočený v období komunismu, *Velvyslanec*, je zároveň jeho posledním dílem o sebedestruktivních postavách zklamaných revolučními ideály (nejvýznamnější jsou *Protest*, *Lov na jeleny* a *Novinář*). Toto typické Hadžićovo téma se

zde rozvíjí jinak než v uvedených filmech – prostřednictvím dramatu o zámožném otci a odcizených dětech. Závěrečná metafora uschlého stromu odkazuje jak na morální korozi jugoslávské společnosti, tak na rozklad rodinných vztahů.

Působivě, humorně a zároveň tragicky je zobrazen generační konflikt mezi starší „válečnou“ a mladou nastupující generací. Kritika systému je pojata poněkud jinak než v předchozích filmech. Postavy si neustále tropí žerty ze socialistického a komunistického systému, ale zároveň poznamenávají, že dnes by za takové rýpance neskončily ve vězení. Čtyři roky po Titově smrti už toto opravdu nehrozilo.

(JF s využitím textu z webu kino Tuškanac)

Program Vsetínského filmového maratonu je nevhodný pro nezletilé osoby do patnácti let.

Medailonky režisérů naleznete v samostatné části katalogu.

Poděkování:

Za povolení k projekcím filmů děkujeme:

Zoran Bauer: Sívý racek; Tři Anny; Neohlížeš se, synu

Sergio Mimica:

Prometheus z ostrova Viševica; V bouři; Pondělí nebo úterý; Kajo, zabiju tě

Lordan Zafranović: Haloa

Elizabeta Kukić: Novinář; Protest; Velvyslanec; Dny plynou

Šlager film (Ira Cecić, Nevio Marasović, Janko Popović Volarić): Šlágr

Mezipatra: Přehrada z písku

Speciální poděkování patří Luciji Zare a Josipu Lukovićovi z Chorvatské kinotéky za vstřícnost a neocenitelnou pomoc při získávání kontaktů, digitalizaci a přenosu filmových kopií do Česka.

Velké poděkování patří také Rajko Grlićovi za pomoc a inspiraci a všem překladatelům a překladatelkám, kteří strávili nezištně mnoho hodin překlady a titulkováním.

Obrovské díky patří našim finančním podporovatelům.

Největší díky patří všem, kteří přišli a dočetli katalog až sem 😊.

Vsetínský filmový maraton připravili:

Milan Kostelník: předseda FK Vsetín, propagace, ekonomický ředitel, koordinace

Branka Čačković: komunikace se zahraničím, konzultace, překlady

Petr Mašata: technická příprava filmů, korektury, propagace, akreditace

Petr Hubáček: propagace

Petr Michálek: texty pro katalog (PM)

Magda Holinková Čunková, Jana Kostelníková, Saša Dobrovolná, Pavla Holoubková: občerstvení

Jiří Fiala: dramaturg programu, editor katalogu, texty pro katalog (JF), grafika, web, komunikace, koordinace

Obsah:

Vážení a milí	2
Podruhé do stejné řeky	3
Program 28. Vsetínského filmového maratону.....	5
Pátek 10. dubna 2026	5
Tři Anny	5
Šlágr	6
Pondělí nebo úterý.....	8
Dny plynou.....	9
Sobota 11. dubna 2026	11
V bouři	11
Kajo, zabiju tě.....	12
Sivý racek	14
Protest	15
Novinář	18
Přehrada z písku	19
Haloa.....	20
Neděle 12. dubna 2026	22
Neohlížej se, synu!	22
Prométheus z ostrova Viševíce.....	24
Velvyslanec	27

10. dubna až 3. května 2026 / foyer kina Vatra Vsetín

Jiří Fiala

SVĚT NENÍ ČERNOBÍLÝ

olejomalba

**Vernisáž výstavy proběhne 11. dubna v 17:00 hodin
v rámci programu Vsetínského filmového maratonu.**

Během vernisáže můžeme diskutovat o využití AI technologií v umění.

www.jiri-fiala.cz / www.vsetinskyfilmovymaraton.cz / www.kinovatra.cz

Vsetínský filmový maraton podporují:

CHORVATSKÁ REPUBLIKA
Velvyslanectví Chorvatské Republiky
v České Republice

BOMEX

www.fkvsetin.cz

www.vsetinskyfilmovymaraton.cz